

Отже, формування стійких конкурентних переваг виробників сільськогосподарської продукції на світовому ринку вимагає формування дієвої системи управління останніми, що враховуватиме динамізм внутрішнього та зовнішнього середовища та базуватиметься на новітніх принципах та методах управління, і реалізуватиметься за рахунок проведення заходів операційного та стратегічного характеру.

Список використаних джерел: 1. Барась Д.О. Концептуальні основи управління конкурентними перевагами підприємства / Д.О. Барась // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Спецпроект: аналіз наукових досліджень», 2007. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.confcontact.com/2007jule.php>

2. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер; пер. с англ. В.Д. Щетина – М.: Международные отношения, 1993. – 896 с.

3. Малюга Л.М. Управління розвитком конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств / Л.М. Малюга, О.В. Загороднюк // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015, В.8. – С. 206-209. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/42.pdf>

УДК 338.43.01

**Л.А. Чвертко, канд. екон. наук, доцент**

**Т.О. Корнієнко, викладач**

**Уманський державний педагогічний університет ім. П.Г.Тичини, Україна**

## **СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Аграрний сектор – важлива галузь національної економіки, яка об'єднує різні види економічної діяльності щодо виробництва сільськогосподарської продукції, продуктів харчування, а також доставки їх до кінцевого споживача. В агропромисловому комплексі формується близько 17% ВВП, він є одним з основних бюджетонаповнюючих та експортоорієнтованих секторів національної економіки.

Світові тенденції щодо зростання попиту на сільськогосподарську продукцію, а також високий рівень забезпеченості трудовими та природно-кліматичними ресурсами України спонукають до нарощування виробництва високоякісних і доступних продуктів харчування. При цьому розвиток вітчизняного аграрного сектора значної мірою залежить від ефективності організаційно-правових форм сільськогосподарського землекористування.

Станом на 01.01.2016 р. в Україні кількість діючих підприємств за організаційно-правовими формами така: із 47697 підприємств 33682 або 70,6% – це фермерські господарства, 8700 господарських товариств (18,2%), приватних підприємств – 3752 (7,9 %), виробничих кооперативів 738 (1,5%), державних підприємств 222 (0,5%), інших форм 603 (1,3%) (рис. 1.1).

За останні сім років припинили свою діяльність понад 8 тисяч аграрних підприємств, з яких 8044 – фермерських господарств і 491 – приватне підприємство.

Оскільки сільськогосподарські підприємства відіграють важливу роль у забезпеченні зайнятості у сільській місцевості та підтримують соціальну сферу, зменшення кількості таких підприємств є негативним наслідком не лише для розвитку сільських територій. Втрата сільськогосподарських підприємств призводить до депопуляції сільської місцевості, що в свою чергу впливає на попит послуг і розвиток інфраструктури сільських територій.

Аграрна галузь України – єдина галузь національної економіки, яка не тільки утримує виробництво, а й збільшує аграрний експорт продукції.

Так, у 2016 року збільшено обсяг виробництва валової продукції сільськогосподарства на 2,8% (у порівнянні з відповідним періодом 2015 року), відбулося нарощення експортних поставок – у 2016 році експортовано сільськогосподарської продукції на суму 10,5 млрд дол США (на 1,6% більше проти аналогічного періоду 2015 року). Більше 40% експортного потенціалу держави - це заслуга аграрного сектору.

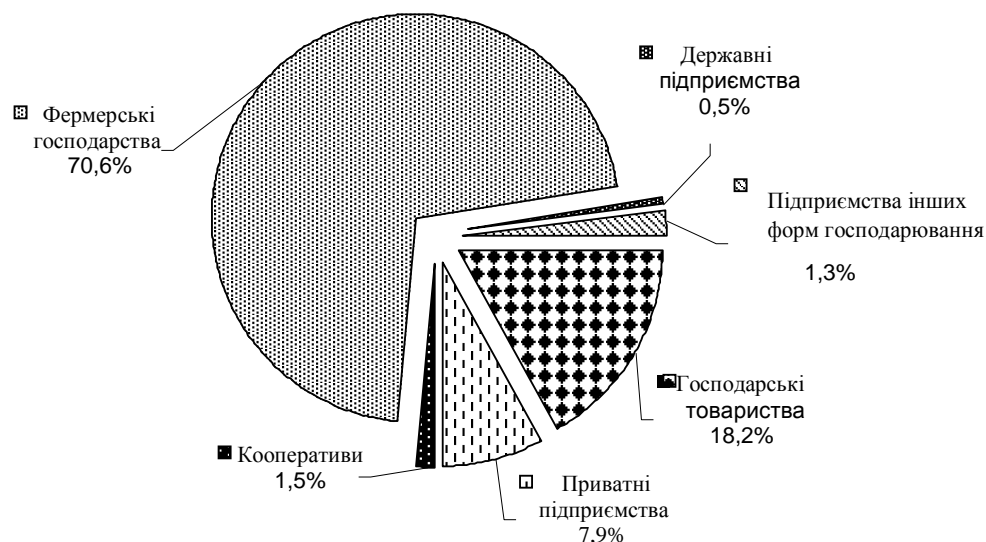


Рис. Структура діючих сільськогосподарських підприємств за різними організаційно-правовими формами господарювання в Україні, 2016 р.

Джерело: [1]

На сьогоднішній день, нарощення обсягів виробництва, просування вітчизняної аграрної продукції, особливо з високою доданою вартістю на світові ринки та відкриття нових ринків збуту для вітчизняних виробників аграрної продукції в європейському, азійському та близькосхідному напрямках – ключове завдання для галузі.

В продовж 2010–2016 рр. зросли обсяги валової продукції сільськогосподарства за категоріями господарств з 194886,5 млн грн до 254640,5 млн грн або в 1,3 раза. Щодо сільськогосподарських підприємств України, то їх частка в

структурі валової продукції сільського господарства є найвищою і становить 55,1% (в 2016 р.), тоді як частка господарств населення становить 44,9% (табл. 1.1).

В сільськогосподарських підприємств України в структурі виробництва валової продукції найвищою є частка продукції рослинництва, яка становить 78%, а продукції тваринництва – відповідно 22 % (в 2016 р.).

Динаміка індексу продукції сільського господарства за період з 2010 по 2016 роки хоча і демонструє збільшення обсягів виробництва, однак в цілому ситуація в галузі має тенденції до погіршення.

Ситуація, яка наразі склалася в аграрному комплексі країни є наслідком дії існуючих проблем, що й призводить до загострення економічної ситуації в галузі:

по-перше, незавершеність земельної реформи, що призводить до нерационального використання земельних ресурсів;

по-друге, низький технологічний рівень сільськогосподарського виробництва та високий рівень його енергозатратності, що призводить до отримання неконкурентоспроможної продукції та обумовлює її невідповідність

Таблиця

Валова продукція сільського господарства України за категоріями господарств  
(млн грн)

Показники	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення 2016 р. до 2010 р. (+/-)
Усі категорії господарств								
Валова продукція, всього	194886,5	233696,3	223254,8	252859,0	251438,6	239467,3	254640,5	59754,0
у тому числі продукція ослиництва	124554,1	162436,4	149233,4	175895,2	177707,9	168439,0	185052,1	60498,0
продукція варинництва	70332,4	71259,9	74021,4	76963,8	73730,7	71028,3	69588,4	- 744,0
Сільськогосподарськими підприємствами								
Валова продукція всього у тому числі	94089,0	121053,7	113082,3	136590,9	139058,4	131918,6	145119,0	51030,0
продукція ослиництва	66812,7	92138,4	82130,2	103127,8	105529,5	99584,7	113392,6	46579,9
продукція варинництва	27276,3	28915,3	30952,1	33463,1	33528,9	32333,9	31726,4	4450,1
Господарства населення								
Валова продукція всього у тому числі	100797,5	112642,6	110172,5	116268,1	112380,2	107548,7	109521,5	8724,0
продукція ослиництва	57741,4	70298,0	67103,2	72767,4	72178,4	68854,3	71659,5	13918,1
продукція варинництва	43056,1	42344,6	43069,3	43500,7	40201,8	38694,4	37862,0	-5194,1

Джерело: [2]

сертифікаційним вимогам ринку Європейського Союзу;

по-третє, незадовільний рівень державної фінансової підтримки аграрних виробництв та їх інноваційної діяльності, що обумовлює зменшення родючості сільськогосподарських угідь та падіння рівня врожайності в країні [3,4].

Отже, нашій державі вкрай необхідна національна аграрна доктрина, яка повинна ґрунтуватися на науково виваженій і дійовій політиці, стратегії і тактиці розвитку сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел: 1. Офіційний портал Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>. 2. ДСС України. Статистичний бюлетень «Валова продукція сільського господарства (у постійних цінах 2010 р.) за 2016 рік»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [ukrstat.gov.ua](http://ukrstat.gov.ua). 3. Кваша С.М. Стан та тенденції розвитку сільського господарства країн-членів Європейського Союзу / С.М. Кваша. – К.: ННЦ ІАЕ, 2013. – 40 с. 4. Постол А.А. Регулювання конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції вітчизняних аграрних підприємств в умовах євроінтеграції / А.А. Постол // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 10. – С. 50 - 53.

УДК 658.589

**Л.В. Чернокозинська, магістрант\***

**Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва,  
Україна**

## **ІННОВАЦІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ**

Результатом прогресивного розвитку людського суспільства стало виникнення і формування явища конкуренції, яка у свою чергу є динамічною силою його суспільного розвитку. Конкуренція змушує суб'єкти діяльності не зупинятися на досягнутому, а постійно рухатися і самовдосконалюватися. Практика економічного життя показує, що ринок і конкуренція є основними механізмами розвитку сучасної економіки, більш могутніми і дієвими, ніж будь-які інші фактори. Функціонування ринку буде тим ефективніше, чим інтенсивніша конкуренція на ньому і чим кращі умови створено для її прояву.

Однією з найважливіших проблем для українських підприємств на сучасному етапі є проблема їх виживання і забезпечення подальшого розвитку. В основі її ефективного рішення лежить формування і реалізація конкурентних переваг, які являють собою сукупність певних ознак, характеристик що відрізняють підприємство від конкурентів, і дають йому можливість перемогти в конкурентній боротьбі. Джерелами формування конкурентних переваг підприємства є: кваліфікована робоча сила, сприятливі умови виробництва, створення нових видів продукції чи інших інновацій, суттєве зниження

---

\* Науковий керівник – Ю.В. Пашенко, канд. екон. наук, доцент